

مصوبه اصلاح شده از طرف مجلس
نام مصوبه : طرح هیأت منصفه

مبنی مصوبه	نظر شورا	اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس
<p>ماده ۱ - به جرائم موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حضور هیأت منصفه موضوع این قانون به شرح ذیل رسیدگی می گردد .</p> <p>تبصره ماده ۲ - عضویت رئیس جمهور و معاونان و مشاوران وی ، اعضا مجمع تشخیص مصلحت نظام ، معاونان و مشاوران رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، وزراء و سرپرستان وزارتخانه ها و معاونین ایشان ، مدیرکل و سرپرستان ادارات کل ، رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی ، اعضا شورای نگهبان ، رئیس دیوان عالی کشور ، دادستان کل کشور ، رئیس دیوان عدالت اداری ، رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین و مشاورین آنها ، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی و معاونین آنها ، رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین و مشاورین وی ، استانداران و معاونین آنها ، فرمانداران و بخش داران ، نیروهای نظامی ، انتظامی و اطلاعاتی ، نمایندگان مجلس شورای اسلامی ، صاحبان امتیاز و مدیران مسؤول نشریات و قضاة دادگستری در هیأت منصفه ممنوع است .</p> <p>ماده ۳ - اعضا هیأت منصفه در هر استان زیر نظر شورائی به ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری ، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ، رئیس شورای اسلامی استان در غیاب وی رئیس شورای اسلامی مرکز استان و سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس تعیین خواهند شد .</p> <p>شورای فوق الذکر پس از اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه نمایندگان اصلی و علی البدل هر صنف یا گروه اجتماعی را به قید قرعه و به صورت علنی تعیین خواهد کرد .</p>	<p>۱ - نظر به اینکه به جرائم اشخاص روحانی در دادگاه ویژه روحانیت رسیدگی می شود و در ماده ۱ نسبت به این امر تعیین تکلیف نشده است . لذا اطلاق آن مغایر با اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی شناخته شد .</p> <p>۲ - تبصره ماده ۲ تبعیض ناروا و مغایر بند نهم اصل سوم قانون اساسی شناخته شد .</p> <p>۳ - عضویت و ریاست استاندار و عضویت مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در شورای موضوع ماده ۳ از این جهت که موضوع آن از مصادیق امور اجرائی موضوع اصل یکصد و پنجاه و هفتم می باشد و لذا مغایر این اصل و اصول پنجاه و هفتم و شصتم قانون اساسی شناخته شد . همچنین عضویت نمایندگان مجلس در این شورا مغایر اصول پنجاه و هفتم و پنجاه و هشتم قانون اساسی تشخیص داده شد .</p>	<p>ماده ۱ - به جرائم موضوع اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حضور هیأت منصفه موضوع این قانون به شرح ذیل رسیدگی می گردد . تبصره - دادگاههای خاص از اطلاق این ماده مستثنی هستند . تبصره ذیل ماده (۲) حذف گردید .</p> <p>۳ - اعضا هیأت منصفه در هر استان زیر نظر هیاتی به ریاست رئیس شورای اسلامی استان و عضویت رئیس شورای اسلامی مرکز استان و رئیس کل دادگستری استان به ترتیب زیر تعیین خواهند شد ، شورای فوق الذکر پس از اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبان عضویت در هیأت منصفه نمایندگان اصلی و علی البدل هر صنف یا گروه اجتماعی را به قید قرعه و به صورت علنی تعیین خواهد کرد . در صورت فوت ، استعفاء یا فقدان شرایط تعیین شده در این قانون برای هر یک از اعضا اصلی یکی از اعضا علی البدل به ترتیب جایگزین وی خواهند شد .</p>	<p>ماده ۱ - رسیدگی به جرائم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می گیرد .</p> <p>۱ - با توجه به اصلاح بعمل آمده اشکال بند (۱) کماکان بقوت خود باقی است .</p> <p>۲ - اشکال ماده (۳) از جهت مغایرت با اصل ۱۵۷ قانون اساسی در ترکیب موجود نیز وارد است .</p> <p>۳ - دادن ریاست هیأت به رئیس شورای اسلامی مرکز استان و عضویت یکی از اعضا دیگر این شورا بر خلاف اصل ۱۵۷ قانون اساسی می باشد .</p>	<p>ماده ۳ - انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت منصفه هر استان از بین اقشار و صنوف مختلف از طریق اعلام عمومی و جمع آوری تقاضاهای داوطلبانه عضویت در هیأت منصفه به قید قرعه و به صورت علنی خواهد بود هیأت منصفه هر استان در اولین جلسه خود یکی از اعضا را برای مدت دو سال به عنوان دبیر هیأت منصفه انتخاب خواهد کرد . دبیر مسؤولیت اداره دبیر خانه را به عهده دارد . حد اقل یک ماه قبل از اتمام دوره مسؤولیت دبیر هیأت منصفه دبیر جدید به وسیله هیأت منصفه استان انتخاب خواهد شد .</p>

ایراد بند ۱ اصلاحیه

مجلس شورای عالی
تصویب شد
روز ۱۰ شهریور ۱۳۵۷

اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس	نظر شورا	متن مصوبه
	<p>۴- تبصره (۳) ماده (۳) مغایر با اصول ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۵۶ و ۱۵۷ قانون اساسی تشخیص داده شد.</p>	<p>تبصره ۱- در غیاب رئیس شورای اسلامی استان ، رئیس شورای اسلامی مرکز استان مسوولیت آنرا بر عهده خواهد گرفت و یکی دیگر از اعضای شورای اسلامی مرکز استان به انتخاب آن شورا به عضویت هیأت در خواهد آمد .</p> <p>تبصره ۲- پس از تعیین اعضای هیأت منصفه هر استان ، رئیس هیأت مذکور در این ماده ظرف دو هفته از کلیه آنها برای تشکیل جلسه دعوت به عمل خواهد آورد . جلسه با حضور تعداد نصف به علاوه یک اعضاء رسمیت خواهد یافت . اعضاء هیأت منصفه از بین خود یک نفر بعنوان دبیر هیأت منصفه برای مدت دو سال انتخاب خواهند کرد . دبیر مسوولیت اداره دبیر خانه را بر عهده خواهد داشت . در صورتی که در اولین بار جلسه هیأت منصفه به حد نصاب نرسد برای بار دوم ظرف دو هفته از تاریخ جلسه اول رئیس هیأت مذکور در این ماده اعضاء هیأت منصفه را مجدداً دعوت خواهد کرد و در صورت حضور یک سوم اعضاء جلسه رسمیت می یابد . در صورتی که بار دوم نیز جلسه به رسمیت نرسد هیأت مذکور در این ماده ظرف دو هفته تشکیل جلسه داده و دبیر هیأت منصفه را تعیین خواهد کرد . حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره مسوولیت دبیر هیأت منصفه دبیر جدید به روش فوق الذکر انتخاب خواهد شد .</p> <p>تبصره ۳- در صورتی که یک ماه پس از ابلاغ آئین نامه اجرایی ، هیأت مذکور تشکیل نشد ، شورای اسلامی مرکز استان وظیفه قرعه کشی را بر عهده خواهد گرفت .</p>	<p>۴- چون در ماده ۳ ضمانت اجرایی برای تشکیل بموقع شورا پیش بینی نشده و در صورت عدم تعیین بموقع اعضای هیأت منصفه موجب عدم تشکیل بموقع دادگاه و باعث اختلال در امر قضا می گردد ، مغایر اصل یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی شناخته شد .</p>	<p>در صورت فوت ، استعفاء یا فقدان شرایط تعیین شده در این قانون برای هر یک از اعضاء اصلی یکی از اعضاء علی البدل به ترتیب جایگزین وی خواهند شد .</p>

شماره ۲۳
۸۴/۱۳/۸۲
۱۹۳۸
شماره ۲۳
۸۴/۱۳/۸۲
۱۹۳۸

متن مصوبه	نظر شورا	اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس
<p>ماده ۴- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند :</p> <p>۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران .</p> <p>۲- مسلمان بودن .</p> <p>۳- حداقل سی سال سن .</p> <p>۴- عدم محرومیت از فعالیتهای اجتماعی .</p> <p>۵- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه یا معادل آن در علوم حوزوی .</p>	<p>۵- در ماده ۴ چون شرایط اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه لحاظ نشده و نتیجتاً مستلزم تجویز عضویت افراد فاقد این شرایط می شود. خلاف موازین شرع و مغایر ذیل اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی شناخته شد .</p>	<p>ماده ۴- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند :</p> <p>۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران .</p> <p>۲- مسلمان بودن .</p> <p>۳- التزام عملی به قانون اساسی .</p> <p>۴- حداقل سی سال سن .</p> <p>۵- عدم محرومیت از فعالیتهای اجتماعی .</p> <p>۶- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه یا معادل آن در علوم حوزوی .</p>		
<p>تبصره (۲) ماده (۵)</p> <p>تبصره ۲- شورای مذکور در ماده (۲) حداقل سه ماه قبل از پایان دوره هیأت منصفه برای انتخاب هیأت منصفه جدید اقدام خواهد کرد . ترتیب انجام امور باید به نحوی باشد که حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره هیأت منصفه ، اعضاء هیأت منصفه بعدی مشخص شده باشند.</p>				<p>تبصره (۲) ماده (۵)</p> <p>تبصره ۲- دبیر هیأت منصفه حداقل سه ماه قبل از پایان دوره هیأت منصفه برای انتخاب هیأت منصفه جدید اقدام خواهد کرد . ترتیب انجام امور باید به نحوی باشد که حداقل یک ماه قبل از اتمام دوره هیأت منصفه ، اعضاء هیأت منصفه بعدی مشخص شده باشند.</p>
<p>ماده ۶- هیأت منصفه هر محکمه بر اساس قرعه در تهران ۲۱ نفر و در سایر مراکز استانها چهارده نفر انتخاب می شوند . دبیر هیأت منصفه ده روز قبل از زمان برگزاری دادگاه با دعوت از نمایندگان دادگستری و شورای شهر مرکز استان و وکیل یا نماینده متهم و شاکی قرعه کشی را انجام می دهد . حضور نمایندگان دادگستری و شورای شهر در مراسم قرعه کشی الزامی است .</p>	<p>۶- در ماده ۶ اطلاق قید ده روز ، در مواردی که به تشخیص قاضی دادگاه ، رسیدگی به جرم فوریت داشته و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد ، الزام به تأخیر در رسیدگی خلاف موازین شرع شناخته شد.</p>	<p>ماده ۶- هیأت منصفه هر محکمه بر اساس قرعه در تهران ۲۱ نفر و در سایر مراکز استانها چهارده نفر انتخاب می شوند . دبیر هیأت منصفه ده روز قبل از زمان برگزاری دادگاه با دعوت از نمایندگان دادگستری و شورای شهر مرکز استان و وکیل یا نماینده متهم و شاکی قرعه کشی را انجام می دهد . حضور نمایندگان دادگستری و شورای شهر در مراسم قرعه کشی الزامی است .</p>	<p>۵- ماده (۶) در صورتی که دادگاه فوریت رسیدگی را لازم بداند چون دبیر هیأت منصفه موظف به تأمین نظر قاضی نشده است لذا مغایر موازین شرع شناخته شد .</p>	<p>اعضاء این کمیته بر روی صورت منصفه اصولاً ۱۵ نفر می باشد</p>

متن مصوبه	نظر شورا	اصلاحیه مجلس	نظر شورا مرحله ۲	اصلاحیه مجلس
<p>تبصره - در ترکیب هیأت منصفه هر محکمه از یک صنف یا گروه اجتماعی نباید بیش از دو نفر از طریق قرعه کشی انتخاب شوند.</p> <p>ماده ۷- در تهران دادگاه با حضور حداقل یازده نفر و در استانها با حضور نه نفر از اعضاء هیأت منصفه تشکیل شده و رسمیت خواهد یافت. ملاک تصمیم گیری هیأت منصفه آراء اکثریت حاضران خواهد بود. اعضاء هیأت منصفه موظفند تا پایان جلسات دادگاهها حضور داشته باشند. شرکت کارکنان دولت در جلسات هیأت منصفه در حکم مأموریت اداری است.</p> <p>ماده ۸- دبیر خانه هیأت منصفه با بودجه و امکانات شورای شهر مرکز استان تشکیل و زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می کند.</p> <p>ماده ۱۳- بعد از اعلام ختم دادرسی، بلافاصله هیأت منصفه وارد شور میشود و در باره دو پرسش ذیل بطور جداگانه و با رأی مخفی تصمیم می گیرد که:</p> <p>۱- متهم، مجرم است یا خیر؟</p> <p>۲- در صورت مجرم بودن، آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟</p> <p>تبصره ۱- در صورت عدم حصول اکثریت مذکور در ماده (۷) و برابری آراء هیأت منصفه موظف است در مورد پرسش اول رأی به برائت و در مورد پرسش دوم رأی بر استحقاق مجرم به تخفیف در مجازات دهد. یکی از اعضاء هیأت منصفه تصمیم هیأت را در جلسه قرانت می کند و بعد از امضای اعضاء نسخه ای از آن به رئیس دادگاه تقدیم می کند.</p>	<p>۷- در ماده ۷ اطلاق عبارت « شرکت کارکنان دولت در جلسات هیأت منصفه در حکم مأموریت اداری است » موجب افزایش هزینه های عمومی و مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۸- ماده ۸ مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>تبصره ۱- در ترکیب هیأت منصفه هر محکمه از یک صنف یا گروه اجتماعی نباید بیش از دو نفر از طریق قرعه کشی انتخاب شوند.</p> <p>تبصره ۲- در صورتی که به تشخیص دادگاه رسیدگی به اتهام فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت ده روز مذکور در این ماده الزامی نیست. و دبیر هیأت منصفه موظف است ضمن همکاری با قاضی مربوطه اعضاء هیأت منصفه دادگاه را در موعد مقرر معرفی نماید.</p> <p>ماده ۷- در تهران دادگاه با حضور حداقل یازده نفر و در استانها با حضور نه نفر از اعضاء هیأت منصفه تشکیل شده و رسمیت خواهد یافت. ملاک تصمیم گیری هیأت منصفه آراء اکثریت حاضران خواهد بود. اعضاء هیأت منصفه موظفند تا پایان جلسات دادگاهها حضور داشته باشند.</p> <p>ماده ۸- دبیر خانه هیأت منصفه زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می کند و بودجه آن از محل کمکهای اهدائی تأمین خواهد شد.</p> <p>ماده ۱۳- بعد از اعلام ختم دادرسی، بلافاصله هیأت منصفه وارد شور میشود و در باره دو پرسش ذیل بطور جداگانه و با رأی مخفی تصمیم می گیرد که:</p> <p>۱- متهم، مجرم است یا خیر؟</p> <p>۲- در صورت مجرم بودن، آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟</p> <p>تبصره ۱- در صورت عدم حصول اکثریت مذکور در ماده (۷) و برابری آراء هیأت منصفه موظف است در مورد پرسش اول رأی به برائت و در مورد پرسش دوم رأی بر استحقاق مجرم به تخفیف در مجازات دهد.</p>	<p>تبصره ۲- در صورتی که به تشخیص دادگاه رسیدگی به اتهام فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت ده روز مذکور در این ماده الزامی نیست. و دبیر هیأت منصفه موظف است ضمن همکاری با قاضی مربوطه اعضاء هیأت منصفه دادگاه را در موعد مقرر معرفی نماید.</p>	<p>تبصره ۲- در صورتی که به تشخیص دادگاه رسیدگی به اتهام فوریت داشته باشد و امکان رسیدگی نیز فراهم باشد، رعایت ده روز مذکور در این ماده الزامی نیست. و دبیر هیأت منصفه موظف است ضمن همکاری با قاضی مربوطه اعضاء هیأت منصفه دادگاه را در موعد مقرر معرفی نماید.</p> <p>ماده ۱۳- در خصوص نحوه و نتایج اظهار نظر هیأت منصفه و اقدام دادگاه ماده (۴۲) اصلاحی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ مجری خواهد بود.</p>

تصویب شد
تاریخ: ۱۳۸۰/۱/۳۰
محل: تهران

اصح: تهران ۱۳۸۰/۱/۳۰

تاریخ: تهران ۱۳۸۰/۱/۳۰

من مصوبه	نظر سورا	اصلاحیه مجلس	نظر سورا در حله ۲	اصلاحیه مجلس
<p>تبصره ۳- اگر هیأت منصفه متهم را مجرم نداند دادگاه باید حکم بر برائت متهم صادر کند .</p> <p>تبصره ۴- تصمیم هیأت منصفه قابل اعتراض و نقض در دیوان عالی کشور یا سایر مراجع تجدید نظر نیست. اعتراض به رأی دادگاه در خصوص نحوه تطبیق جرم انتسابی با قانون و تعیین مجازات با رعایت سایر قوانین مسموع است .</p> <p>ماده ۱۴- اعضای هیأت منصفه در حیطه وظایف خود در اقدامات و اظهاراتی که برای انجام وظیفه می دهند مسئولیت داشته و هیچکس اعم از اشخاص حقیقی و یا حقوقی یا مراجع اداری یا قضائی نمی تواند ایشان به علت چگونگی انجام وظیفه مذکور باز خواست کند .</p>	<p>۹- تبصره های ۲ و ۳ ماده ۱۳ خلاف موازین شرع و مغایر اصول سی و ششم ، یکصد و پنجاه و ششم ، یکصد و پنجاه و نهم و یکصد و شصت و هفتم قانون اساسی شناخته شد</p> <p>۱۰- با توجه به ایراد مربوط به تبصره های ۲ و ۳ ، تبصره ۴ موضوعاً منتفی است .</p> <p>۱۱- اطلاق یا عموم ماده ۱۴ در مواردی که شامل جرم می باشد خلاف موازین شرع و مغایر بند ۹ اصل سوم و ذیل اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>یکی از اعضاء هیأت منصفه تصمیم هیأت را در جلسه قرائت می کند و بعد از امضای اعضاء نسخه ای از آن به رئیس دادگاه تقدیم می کند .</p> <p>تبصره ۲- پس از اعلام نظر هیأت منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می نماید .</p> <p>تبصره ۳- در صورتی که تصمیم هیأت منصفه بر مجرمیت باشد دادگاه می تواند پس از رسیدگی رأی بر برائت صادر کند .</p> <p>تبصره ۴- در صورتی که رأی دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد ، رأی صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدید نظر خواهی است .</p> <p>ماده (۱۴) حذف گردید .</p>	<p>۶- اگر مفاد تبصره (۳) و (۴) ماده (۱۳) منحصر به مجرمیت باشد خلاف شرع است و اگر مقصود امر دیگری است مشخص شود تا اظهار نظر گردد .</p>	